

NAISJURISTIT –
KVINNLIKA JURISTER F.Y.
PL 424 • 00101 Helsinki

1(3)

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto

OIKEUSMINISTERIÖ

LAUSUNTO
10.10.2003

7 3. 10. 2003
ad 32, 41, 2002
ad OM 028:00/2002 LAVO

**LAUSUNTO IHMISKAUPPATYÖRYHMÄN OSAMIENTINNÖSTÄ
"Ihmiskauppa, paritus ja prostituutio"**

Asia: Ihmiskauppatyöryhmän osamietintö "Ihmiskauppa, paritus ja prostituutio"

Naisjuristit ry haluaa asiaan liittyvänä lausuntonaan todeta seuraavaa.

Lokakuun alussa voimaan tulleen uuden järjestyslain yleisellä paikalla tapahtuvan **seksuaalipalvelujen ostamisen ja maksullisen tarjoamisen kielto** ei ole riittävä keino taistella järjestäytyneen rikollisuuden Suomessa harjoittamaan naiskauppaan vastaan. Naisjuristit ry pitää välttämättömänä säätää **seksuaalipalvelujen ostamisen kriminalisoinnista** rikoslaissa siinä laajuudessa ja sillä tavalla kuten mietinnössä esitetään.

Seksuaalipalveluiden ostamisen kriminalisoinnille Suomessa on olemassa erityisen painavia syitä:

- seksuaalipalveluiden kysynnän vähentämistavoite
- ihmiskauppa- ja paritusrikollisuuteen vaikuttamistavoite
- heikommassa asemassa olevan, prostituoidun, suojelun tarve

Näiden syiden lisäksi Naisjuristit ry haluaa korostaa sitä, että seksuaalipalveluiden ostamisen kriminalisointi Suomessa on vahva viesti siitä, että seksuaalipalveluiden ostaminen on pohjimmiltaan rikos ihmisyyttä ja ihmisarvoista elämää vastaan. Ostamisen kriminalisointi suojaisi ihmisen fyysistä ja psyykkistä koskemattomuutta. Naisjuristit ry pitää seksuaalipalveluiden ostamista ihmisarvoa loukkaavana.

Suomessa on tutkittu valtakunnallisessa naisiin kohdistuvan väkivallan ja prostituution ehkäisyhankkeessa (vv. 1998-2002) Suomessa toimivia ulkomaalaisia prostituoituja. Tutkimuksessa kävi selville mm., että järjestäytyneet rikolliset ovat jatkaneet laillisin keinoin kaupallisten seksimarkkinoiden kehittämistä ja, että rikollisten organisoima naiskauppa ei ole mahdollista ilman toimivaa kotimaista seksiteollisuutta. Lisäksi tutkimuksessa todettiin, että väkivalta kuuluu prostituutioon olennaisena osana. Naiset, jotka toimivat prostituoituina, ovat iältään 26-30 vuotiaita ja heistä 25 % oli aloittanut

2(3)

toiminnan alaikäisinä. Prostituution psykososiaaliset vaikutukset eli prostituutioon sopeutuminen ja sopeuttaminen ovat keskeisessä asemassa ja psykososiaaliset vaikutukset ovat aina samanlaiset riippumatta siitä miten nainen on päätenyt prostituutioon.

Prostituutiossa on usein kysymys nimenomaan nuorten naisten ihmisarvon halventamisesta ja heidän törkeästä ja systemaattisesta hyväksikäytöstä. Mietinnössäkkin todetaan, että päätös prostituoiduksi ryhtymisestä vain äärimmäisen harvoissa tapauksissa on seurausta täysin vapaaehtoisesta ja tietoisesta valinnasta.

Tämän vuoksi **Naisjuristit ry ei hyväksy seksuaalipalveluiden myymisen kriminalisointia**, eikä näin ollen ei voi yhtyä mietinnön eriävään mielipiteeseen (nro 2), jonka esittäjät ovat sillä kannalla, että tilanne, jossa vain ostaminen olisi kriminalisoitu, mutta myyminen sallittu, olisi luonnoton ja keinotekoinen. Naisjuristit ry ei usko, että seksuaalipalveluiden ostamisen kriminalisoinnilla Suomessa päästäisiin globaalilla tasolla miljoonien naisten elämään vaikuttavasta ongelmasta eli prostituutiosta eroon. Katsomme kuitenkin, että prostituoitu on uhri, jota ei pidä rangaista Suomessa sillä hän on meidän näkemyksemme mukaan jo lähtökohtaisesti siinä määrin ja sillä tavoin heikommassa asemassa, että hänen rankaiseminen olisi kohtuutonta tilanteessa, jossa hän selvästi on suojelun ja tuen tarpeessa.

Ihmisoikeusloukkausten hyväksyminen tai edes sietäminen johtaa yhteiskunnan epätasa-arvoistumiseen. Seksuaalipalveluiden ostamisen kriminalisointi mietinnössä esitetyllä tavalla on tärkeää myös sen vuoksi, että se antaa hyväksikäytetylle naiselle mahdollisuuden päästä irti prostituutiosta. Edellä esitetty edellyttää kuitenkin yhtäaikaaisesti sitä, että yhteiskunta samalla voimistaa tukipalveluita tälle ryhmälle. Toisaalta on vaarana, että seksuaalipalveluiden kriminalisointi Suomessa johtaa ainakin aluksi esimerkiksi Viroon suuntautuvan seksiturismin lisääntymiseen.

Naisjuristit ry kiinnittää huomiota mietinnössä mainittuun Norjan malliin, jonka mukaan norjalaisia virkamiehiä on kielletty ostamasta seksuaalipalveluita ollessaan virkamatkalla Norjassa tai ulkomailla. Ohjeen rikkominen johtaa kurinpitotoimiin kieltoa rikkonutta virkamiestä vastaan. Norjan puolustusministeriö on antanut jo aiemmin vastaavat ohjeet ulkomailla toimivalle sotilashenkilöstölleen. Naisjuristit ry esittääkin tässä yhteydessä, että oikeusministeriö esittäisi Suomen valtiovaraministeriölle (Valtion työmarkkinalaitokselle) ja puolustusministeriölle vastaavien ohjeiden laatimiseksi myös Suomessa.

Naisjuristit ry pitää Ruotsissa vuonna 1999 toteutetusta seksuaalipalveluiden ostamisen kriminalisoinnista saatuja kokemuksia rohkaisevina ja kannustavina myös Suomen kriminalisointihankkeen kannalta. Ruotsissa ostamisen kriminalisoinnin seurauksena parittajien toiminta on vaikeutunut ja ihmiskaupan torjunta tehostunut. Lisäksi yleinen mielipide Ruotsissa näyttää olevan edelleenkin ostamisen kriminalisoinnin kannalla ja kriminalisointi on ainakin jossakin määrin vaikuttanut seksuaalipalvelujen kysyntään vähentävästi.

Naisjuristit ry ei voi yhtyä mietintöön liittyvään eriävään mielipiteeseen (nro 1), jonka

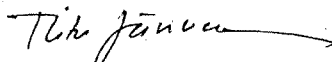
3(3)

Naisjuristit ry ei voi yhtyä mietintöön liittyvään eriävään mielipiteeseen (nro 1), jonka esittäjät ovat sillä kannalla, että vain sellainen tilanne, jossa seksuaalipalveluiden myyjä on ihmiskaupan tai parituksen kohde, olisi ostamisena tai sen yrityksenä rangaistava. Eriävän mielipiteen mukaan tuomioistuin arvioisi jälkikäteen niitä olosuhteita, joissa ostotapahtuma tai sen yritys on tehty, ja onko tilanne ollut sellainen, että ostajan on ollut syytä olettaa myyjän olleen parituksen tai ihmiskaupan kohteena. Naisjuristit ry katsoo, että seksuaalipalveluiden ostaminen tai sen yritys on ihmisarvoa loukkaava teko riippumatta siitä onko myyjänä parituksen tai ihmiskaupan uhri vai ei. Prostituoitu on lähtökohtaisesti uhri ja hänen suojeluntarpeensa ei voi jäädä riippumaan tuomioistuimen harkinnasta ja viime kädessä eriävässä mielipiteessä esitetyn liian korkean näyttökynnyksen ylittymisestä. Näyttökynnys ylittyy Naisjuristit ry:n käsityksen mukaan silloin kun osto tai sen yritys kyetään näyttämään toteen.

Suomi on ollut historian kuluessa aiemminkin globaalilla tasolla edelläkävijä naisten aseman parantamisessa ja tasa-arvoisen yhteiskunnan rakentamisessa. Seksuaalipalveluiden ostamisen kriminalisointi olisi jälleen yksi edistysaskel naisen aseman parantamisessa.

Helsingissä, 10. lokakuuta 2003

Naisjuristit ry

Titu Järvenranta
puheenjohtaja